

УВОДНИК ПО ПОЗИВУ / INVITED EDITORIAL

150 година Српског лекарског друштва

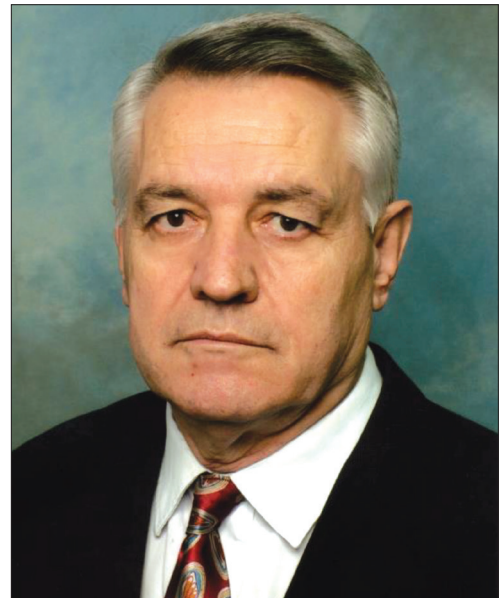
Академик проф. др Радоје Чоловић, председник Српског лекарског друштва

Четвртог маја 2022. године навршиће се 150 година од оснивања Српског лекарског друштва. То би и за један народ који је вековима живео у миру био догађај од изузетног националног значаја и разлог за понос и задовољство. У контексту тешке историје нашег народа, која као таква траје вековима, један овакав догађај има неупоредиво већи значај. Тако дугим трајањем и успешним радом Српско лекарско друштво постало је једним од најстаријих и највреднијих институција нашег народа и наше државе [1, 2]. Основано је 22. априла по старом (4. маја по новом) календару 1872. године, у веку у коме се после пропасти Првог српског устанка српски народ у Другом устанку, не само оружјем већ и мудрошћу и стрпљивошћу, најпре изборио да постане вазална кнежевина у оквиру Отоманског царства, па кад је у томе успео, њена тек настајућа интелигенција и њен народ почели су најпре да сањају пуну независност, а затим и обнову српске државе у њеним историјским границама.

Данас је тешко и замислити далековидост и одважност српских лекара да оснују Српско лекарско друштво у време кад је Србија имала само 63 лекара, од којих су седам били „магистри хирургије“ (лекарски помоћници) и један зубар, и кад су лекари пореклом из Србије могли да се изброје на прсте једне руке. Српско лекарско друштво је основано убрзо после, или чак пре лекарских друштава у неким напредним земљама Европе којима је трагична историја српског народа била нешто у шта су тешко уопште могли и поверовати.

Шта је др Владана Ђорђевића и неколико његових колега подстакло да и у таквим околностима оснују Српско лекарско друштво?

Све до последњих деценија 19. века узроци болести нису били познати. Мислило се да су заразне болести изазване „кужним испарењима“ из земље („мијазмама“). Смртност одојчади и мале деце била је огромна. Најчешћи узроци смрти биле су заразне болести. Од туберкулозе умирало је више од 40% одраслих. Венеричне болести, нарочито сифилис, биле су широко

Академик проф. др Радоје Чоловић, председник Српског лекарског друштва
Academician Prof. Radoje Colović, the President of the Serbian Medical Society

распрострањење. Просечни животни век био је око 20 година. Особе од 30 до 35 година сматране су старим. Када би се појавиле епидемије куге, великих богиња или колере, дешавало се да умре трећина или половина становништва, посебно у градовима. Терапија је била неефикасна. Пуштање крви било је метод лечења скоро свих болести, чак и очигледних анемија. Уз пуштање крви често су коришћени еметици и пургативи. Нелечени болесници неретко су боље пролазили од лечених. Због непостојања анестезије било је могуће извођење само јако краткотрајних операција, и то са огромном смртношћу. Сматрало се да ране уопште не могу зарастати без гнојења, и да је важно само да се не прошири на ширу околину и цео организам, што је називано „еризипелом“, а данас је називамо сепсом, што је увек доводило до смрти.

Године 1846. откривена је општа, 1884. површинска, а 1892. локална инфилтративна анестезија, тако да је први пут у историји постало могуће извођење операција за које је било потребно време. Пастерово откриће да су голим оком невидљива бића узроци

Received • Примљено:

April 4, 2022

Accepted • Прихваћено:

April 12, 2022

Online first: April 13, 2022

врења грождџа при производњи вина било је најважна микробиологије. Са>Listеровим (*Joseph Lister*) радovima (1867) у хирургији је започела ера антисепсе, а тек крајем 19. века асепса је почела да постаје стандардни поступак у хирургији. Открића појединих бактерија као узрочника болести снажно су подстакла развој хигијене и превентивне медицине.

У условима тако револуционарних промена, знања стечена на студијама медицине брзо су превазилажена. Лекари су новине у медицини морали ажурно пратити, што је подразумевало посећивање националних и међународних конгреса, набавку нових књига и стручних часописа. То је био врло захтеван посао, у којем су се једно време могли снаћи само најбољи и највреднији лекари. То је био посебно тежак задатак за лекаре практичаре, који су имали много посла а мало слободног времена. Тако се јавила прека потреба за оснивањем **лекарских друштава**, на чијим састанцима би лекари могли размењивати искуства из праксе и информације до којих су долазили из литературе. На тим састанцима су најбољи домаћи и страни лекари, често професори медицинских факултета, држали предавања о новим сазнањима, након којих су слушаоци постављали питања, износили своја запажања, обнављали стара и стицали нова знања. Лекарска друштва су оснивала **часописе**, у којима су штампана вредна искуства из праксе и најбоља саопштења са састанака друштва, резултати нових научних сазнања и оригиналних истраживања, изводи из одабраних радова из стране литературе, прегледни чланци, прикази нових књига, закључци са међународних конгреса, лекарски извештаји о стању здравља у појединим регионима и земљи у целини, и др. Лекарска друштва су оснивала **библиотеке и музеје** у којима су похрањивани ретки и поучни предмети и препарати на које су чланови друштва наилазили у пракси. У мањим земљама друштва су настојала да изучавају специфичности националне патологије и да стварају националну медицинску терминологију, а у народу су се борили против ризичних понашања, пушења, алкохолизма и проституције и промовисала личну, породичну и јавну хигијену.

То су били главни разлози који су подстакли др Владана Ђорђевића и другове да по угледу на напредне европске земље у којима су завршили медицинске факултете, и у тако крајње скромним околностима у којима се тада налазио српски санитет, оснују Српско лекарско друштво, „српско огњиште за науку“ да „српску мисао позову на самостални културни рад“ и да „зачну српску лекарску књижевност“

Српско лекарско друштво је основано по свим правилима како су оснивана лекарска друштва у најцивилизованијим земљама Европе, којима се ни данас ништа не би могло додати. Устав Друштва је до појединости дефинисао његове задатке и методе њиховог остваривања, прописао врсте састанака, одредио да Друштво има редовне, дописне и почасне чланове, међу које су бирани најславнији лекари Европе. Прописао је права и дужности чланова и часника

Друштва који су бирани искључиво тајним гласањем на годишњим скуповима и то само ако је присутна надполовична већина редовних чланова. Друштво је било признато од званичних власти, имало је своје седиште и сталну адресу. Оно је на самом почетку основало свој **часопис** *Српски архив за целокујно лекарство*, који од тада редовно излази, **библиотеку**, **зачело музеј** и **фототеку**. Вредним и озбиљним радом Српско лекарско друштво је задобило поштовање власти, тако да су му часопис, оригинална дела српских лекара и преводи књига водећих страних лекара и професора медицинских факултета бесплатно штампани у Државној штампарији.

Српско лекарско друштво је све време пратило достигнућа медицинских наука и одмах их примењивало, бавило се стручним и научним усавршавањем својих чланова, радило на развоју и обогаћивању српске медицинске литературе, достојно представљало српску медицину у иностранству, радило на српској медицинској терминологији, на решавању најважнијих питања народне патологије, на унапређењу здравља народа, на промоцији медицинске науке у народу, промоцији личне, породичне и комуналне хигијене, на промоцији превентивне медицине и здравог начина живота. Борило се против алкохолизма, против надрилекарства, радило је на увођењу и усавршавању здравственог законодавства итд. Друштво као целина, а нарочито његови најистакнутији чланови, борили су се за оснивање Медицинског факултета, Министарства народног здравља и Лекарске коморе, а одмах после Другог светског рата и за оснивање Стоматолошког факултета.

Сходно тешким околностима кроз које је са својим народом и државом пролазило, Српско лекарско друштво је током једног и по века имало успоне и падове, успехе и неуспехе, али далеко више успеха него неуспеха. Његови чланови су све време волонтерски радили за добро свога народа и државе, **потпуно бесплатно, често и на сопствени трошак**, и путем посебног фонда помагали оболеле лекаре, лекарске удовице и лекарску сирочад.

Резимирајући рад Српског лекарског друштва током свечаног обележавања првих 50 година постојања Друштва, његов оснивач др Владан Ђорђевић изрекао је и ове речи:

„Српско лекарско друштво, не само да је потпуно остварило главну мисао својих оснивача, не само да је основало и развило српску лекарску књижевност и оснивало српску медицинску терминологију, него је још пре Универзитета и Краљевске Академије наука, створило једно српско огњиште за науку. Српско лекарско друштво непрекидно је ревностно пратило развијање целокупне медицинске науке и оних грана јестаственице, које су јој помоћнице, напредовало је са постепеним поступком лекарства, усавршавало се сопственим искуством, распростирало је то искуство писменим и усменим саопштењима, радило је на статистици разболевања у свим земљама у којима наш народ живи, и истраживало узроке тих болести, уколико су они у народним и географским особинама и

проучавало средства за уклањање тих узрока. Ни једна грана медицинских наука није остала недирнута и не-дискутована у Српском лекарском друштву“./.../ „Цео тај рад нашампан је у *Српском Архиву за целокујно лекарство* и у *Народном Здрављу*. Још веће су његове заслуге за државу“.

Ђорђевић је закључио: „Кад се упореди рад Српског лекарског друштва са радом немачких лекара и природњака, може се слободно рећи да је наше Друштво за половину века стекло /.../ за наш народ исте заслуге које су немачки лекари и природњаци стекли за Германију“.

Сто година после тих речи нашег оснивача, тешко је поверовати да је било које лекарско друштво у Европи за свој народ и своју државу учинило више него што је Српско лекарско друштво учинило за свој народ и своју земљу, поготово кад се на уму имају околности које нигде другде нису забележене а камоли да су се морале и преживети.

У својој 150 година дугој историји, Српско лекарско друштво је, на своју иницијативу и искључиво на сопствени трошак, непрекидно и несебично радило за добро свога народа и своје државе, све време делећи његову (често) трагичну судбину. Друштво је преживљавало трауматичне политичке догађаје, промену династије, шест ратова, од којих је у **Првом светском рату изгубило трећину чланова, што је јединствени случај у познатој историји света.** Српско лекарско друштво је прошло и кроз турбулентно време у заједничкој југословенској држави, и период комунистичке владавине, да би 1990. године ушло у вишепартијски систем, који му се за сва страдања и жртве које је поднело за добро народа и државе, 2000. године „захвалио“ слањем тзв. „кризног штаба“ састављеног од насилника у белим мантилима да га „ослободи“ од оних који су за Друштво током тешких деведесетих година двадесетог века неуморно радили и успели да очувају све његове структуре, да одрже све његове активности, и да у крајњој оскудици очувају редовно издавање његова два главна часописа, *Српској архива за целокујно лекарство* и *Стоматолошкој гласника*.

После пуних шездесет година подстанарског битисања, верни и одани чланови Српског лекарског друштва и њихове породице су му својим задужбинама и донацијама омогућили да 1932. године изгради свој сопствени Дом у центру Београда, на Зеленом венцу, у коме је по први пут имало сопствени амфитеатар за састанке, канцеларије за уредништво *Српској архива за целокујно лекарство*, просторије за музеј, канцеларије за чиновнике, неколико локала и 27 станова за издавање, који су му обезбеђивали изворе прихода, тако да је могло да купи и сопствену штампарију, чиме је

решило вишедеценијски проблем ажурног штампања часописа и других издања Друштва (Слика 1). Српско лекарско друштво је деценијама примерно управљало вредним задужбинама лекара и лекарских породица које су му биле остављене на старање.

Слика 1. Дом Српског лекарског друштва. Задужбина др Стевана Милосављевића, првог Србина начелника Санитета. Снимљено 1934. године (из колекције г. Милоша Јуришића).
Figure 1. The home of the Serbian Medical Society. Endowment of Dr. Stevan Milosavljević, the first Serb who was the Chief of Medical Services. Taken in 1934 (from the private collection of Miloš Jurišić).

Сву ту имовину коју је Друштво стекло **без икакве помоћи државе**, његову кућу („Дом Српског лекарског друштва, Задужбину др Стевана Милосављевића, првог Србина начелника санитета“), станове, плацеве, задужбине, и штампарију су му национализацијом одузеле комунистичке власти (Остављен му је на коришћење амфитеатар и на другом спрату неколико канцеларија за *Српски архив*, и администрацију, у којима је 1955. основан мали музеј). Ако се какво такво „разумевање“ и објашњење за то злодело према Српском лекарском друштву може наћи у комунистичком догматизму, потпуно је неразумљиво и несхватљиво што тзв. „демократске власти“ од 2000. године до дана данашњег одбијају и да разговарају да Српском лекарском друштву врате чак и отети му Дом, а камоли да му врате осталу имовину и задужбине лекара које су му биле предате на управљање и старање.

За илустрацију нечувене неправде која је национализацијом према лекарима задужбинарима и према Српском лекарском друштву учињена и чини се, наводимо главне делове задужбинског акта др Војислава М. Суботића, вишедеценијског секретара Српског лекарског друштва и Српског друштва црвеног крста, који је написао и потписао у жеку рата, 27. маја 1915. године, пет и по месеци након смрти сина јединца Луке Суботића и деветог дана након смрти супруге Меланије пл. Бајић. Иначе, Лука В. Суботић је завршио прву годину студија медицине у Инсбруку и од

првих дана балканских ратова и Првог светског рата био добровољац болничар, све време одбијајући било какве „привилегије“ које му је отац могао обезбедити. Његова мајка Меланија пл. Бајић, била је потомак породице Бајић која се из села Блаце из околине Битоља иселила у Аустрију са Арсенијем III Чарнојевићем. Породица је временом стигла у Беч и постала угледна и стекла статус „племенит“. Меланија Бајић Суботић је све време балканских ратова и Првог светског рата служила као преводилац у Српском друштву црвеног крста. Изузетно потресан, мало скраћен, **Задужбински акт др В. М. Суботића гласи:**

„Господину Министру Просвете и Црквених Послова

Смрћу мога јединца медикар Луке, који је умро од трбушног тифуса 14. – 12. – 1914. год. који је добио вршећи добровољно службу лекарског помоћника у болничкој чети Дунавске Дивизије I позива, ја сам лишен родитељске земаљске среће.

Од превелике, неизмерне жалости за њиме, на дан 18. – 5. – 1915. год. у 8 и по часова престало је куцати срце његове мајке, а моје верне и дичне супруге госпође Меланије рођ. пл. Бајић, са којом сам се венчао у грчкој цркви у Бечу на Св. Луку 18. октобра 1892. год., и са којом сам све до њене смрти живео у најсрећнијем браку. Смрћу њеном ја сам лишен супружанске среће.

И њена и моја жеља је била да сачувамо и од заборава отргнемо име нашега јединца медикар Луке.

Ја то хоћу да извршим на овај начин:

Хоћу да оснујем Задужбину не само под именом мога сина него и моје супруге. Како желим и после своје смрти, својим именом бити везан за њихова, мени тако драга и мила имена, то хоћу њиховој и својој Задужбини да дам наша сва три имена.

Име Задужбине гласиће:

**ЗАДУЖБИНА МЕДИЦИНАРА ЛУКЕ
и његових родитеља
МЕЛАНИЈЕ И Д-Р ВОЈИСЛАВА М. СУБОТИЋА
И исписиваће се увек овако у три реда.**

Испуњавам све прописе Закона о Задужбинама, и то:

1. Задужбину ову оснивам у циљу помагања сиротних лекара у Краљевини Србији, њихових удовица, и њихове сирочади, као и оних мајака лекарских, које су сироте, и које су живеле од помоћи својих синова лекара, па су њиховом смрћу или болешћу остале без помоћи.

Поред тога Задужбина ће служити и за помагање ограниченог броја ратне сирочади из сеоског и занатлијског staleжа у школовању за пољопривреду и занате.

Помоћ ће се указивати само српским поданицима, но без обзира на народност и религију.

2. У Задужбину ову уносим сва своја непокретна имања у која су уложени како сав мираз моје покојне супруге, тако и сва моја протекла зарада коју сам у току свога рада од 1. јула 1893. до смрти моје жене с њоме заједно штедећи

сачувао и улагао у непокретна имања спремајући их за нашега јединца Луку.

Ово су моја непокретна имања:

а. – Кућа у Таковској улици Бр. 19. у Београду, сазирана 1899. год. без дугова. За њу сам до сада укупно утрошио 55.000 динара. Тапија овога имања гласи на мене и она носи број 5005 од 6. марта 1900. год. Првостепеног суда за варош Београд.

б. – По решењу истог Суда од 28. маја 1914. год. Бр. 22, 212 и Бр. 224. има се с тог имања скинути интабулација која стоји на имању. Решење није постало извршно због мобилизације и мораторијума.

в. – Празан плац код Фабрике дувана, ћоше испод апотеке, у Београду, купљен по тапији Првостепеног Суда за варош Београд од 28. септембра 1910. Бр. 34388., без терета, тада у вредности са узгредним трошковима свега 4000 Дин.

г. – Празан плац код железничке станице „Кланица“ у Београду до општинског рејона, купљен од г. Стеве Стевановића, чиновника Кланичног Друштва 12. септембра 1913. год. Овај је плац ограђен, велики је 2981 кв. мет. и купљен је за 30.000 дин. Остатак дуга Кланичком Друштву који сам примио куповином од г. Стевановића, износио је на дан 17. фебруара 1914. год. Дин. 6335.10, који се има исплатити, да би имање било без терета.

д. – Празан плац у Врњцима, по тапији Крушевачког Првостепеног Суда од 11. марта 1911. г. Бр. 10721., плаћен 7000 динара без терета.

е. – Празан плац у Ковиљачи, по тапији Лозничког Првостепеног Суда од 13. јуна 1914. г. Бр. 18592., плаћен 11000 дин., без терета.

Укупна вредност ових пет имања по куповној вредности у добу куповине, износи дакле 107.000 динара, која чини фонд ове Задужбине.

3. Овом ће Задужбином управљати Српско Лекарско Друштво, односно његов Управни Одбор под контролом само сваког годишњег скупа друштвеног. Управљање Задужбином вршиће се у смислу тачке под 1. овог задужбинског акта са овим додатком:

а. – Капитал Задужбине не сме се трошити, него само $\frac{3}{4}$ три четвртине, целокупног интереса, а једна четвртина да се уноси сваке године у капитал, у који ће се уносити и све неутрошене суме оне прве три четвртине интереса.

б. – Помоћ из Задужбине даваће се не само члановима Српског Лекарског Друштва, који су плаћали уредно своје чланске улоге како за друштво, тако и за садашњи друштвени фонд (по правилнику фонда у Срп. Архиву 1905. г. св. 11. стр. 517 и 518), него ће се помоћ издавати и оним лекарима, који нису били чланови С. Л. Д. Ово се односи и на њихове сиротне мајке, удовице и децу. Ово одређујем овако стога, што ме тако руководе обзира човечности и искуство стечено у ратовима 1912-13-14 и 1915. године. Ја желим дати доказа да ми на срцу подједнако лежи сва лекарска сиротиња, сва беда и несрећа њихова, без обзира на чланство и члански улог, на народност и религију.

в. – Из прихода ове Задужбине биће дужно С. Л. Д. да сваке године помаже у изучавању пољопривредне и заната још по два сирочета погинулих ратника из сеоског и по два сирочета погинулих ратника из занатлијског staleжа и то у првом реду из парохије мога оца проте Милутина

(село Рамаћа, Угљаревац, Добрача, В. Шењ и М. Врбица), у другом реду из места рођења моје покојне мајке Марице (из Рудничке Горње Црнуће), у трећем реду из села Блаца битољског, одакле је пореклом породица моје покојне супруге Меланије пл. Бајић, а тек по том из целе Србије по најбољем нахођењу Управног одбора С. Л. Д.

Када не буде било ратне сирочади помагаће се друга сирочад у истом циљу и истим редом.

г. – Нарочито желим да Задужбина укаже помоћ сиротој лекарској деци за ниже и више школовање, и да обрати пажњу на то, да не морају сва лекарска деца постати лекари, него да се свако, према способности упуту на изучавање подесних заната и трговине, како у Србији тако и у Иностранству.

д. – Српско. Лекарско Друштво биће дужно да сваке године изда на време о трошку Задужбине јевтин календар са поукама за народ и то не само о здрављу и болестима него и о свима другим потребама целог Српског Народа у најширем смислу речи. Радови ће се награђивати по нахођењу Управног Одбора С. Л. Д. из прихода Задужбине. То треба да буде најбољи српски календар и најкориснија књига за сваку српску кућу. С тога желим да се назове „Календар Српског Народа – Издање Суботићеве Задужбине.“ Ови ће бити од користи не само Српском Народу него ће од продаје Задужбини припасти леп приход и бити од велике моралне користи самом Лекарском Друштву. Чист приход од продаје овог календара има се уносити у капитал Задужбине.

ђ. – Задужбина ће водити засебан деловодни протокол и нарочито новчане књиге, тако да нема никакве административне ни новчане мешавине с осталом администрацијом и имовином С. Л. Д. и садашњег његовог фонда за лекарску сирочад.

/.../ Ја се обавезујем за време свога живота исплатити дуг са интересом Кланичком Друштву за плац код железничке станице „Кланица“ у Београду, који је по обрачуну на дан 17. фебруара 1914. г. износио дин. 6.335.10. Ја сам још сада ово регулисао својим тестаментом, тако да се дуг исплати из мојих полица осигурања живота, ако бих ја умро пре него што бих стигао да извршим исплату овог дуга.

Српско Лекарско Друштво, односно његов Управни Одбор, овлашћујем да тек после рата изврши продају имања када буду повољне прилике за њихову продају; те да се добије што већа сума новца за фонд Задужбине. /.../

Српско Лекарско Друштво, све док постоји, биће дужно, после моје смрти, старати се да се наша три гроба о трошку задужбине одржавају у реду.

На дан смрти мога јединца Луке, сваке године 14. децембра, велим да се одржи обична ванредна научна седница С. Л. Д.

на којој ће председник само споменути да се она држи у спомен на његову прерану смрт. Дан моје смрти и дан смрти моје супруге не веже Друштво ни у ком погледу ни за какву обавезу према нама. Наше се име може само споменути уз име Лукино, када се одржи седница у његов спомен.

Желим да С. Л. Д., за наш спомен чува у својој сали наше три слике, и то тако да Лукина буде у средини. /.../

Како Српско Лекарско Друштво потпада под Министарство Просвете и Црквених Послова, јер су његова правила потврђена од њега, то ми је част поднети Господину Министру ову своју одлуку о Задужбини, с молбом да Господин Министар изволи у смислу чл. 3 Закона о Задужбинама издејствовати највише одобрење за њено правно постојање.

27. маја 1915. год. Д-р Војислав М. Суботић – млађи. Ниш

Сва имовина наведена у Задужбинском акту („без терета“), укључујући и кућу у Таковској 19, у којој су Суботићеви живели, продата је по тржишним ценама и новац је унет у Задужбину!

Пошто и поред свих покушаја и напора (о чему у Друштву постоји потпуна документација) садашња Управа Српског лекарског друштва није успела да поврати ама баш ништа од национализацијом и узурпацијом отете му имовине и задужбина остављених му на старање, пред свим будућим руководиоцима Српског лекарског друштва стоји света обавеза да не престану да се боре да се Друштву све отето врати, чиме би бар делом била исправљена нечувена историјска неправда која је њему и његовим задужбинарима нанета и даље се наноси, без икакве њихове кривице.

Слика 2. Седиште Српског лекарског друштва од 1990. године (зграда бивше Болнице округа и вароши Београда изграђена 1868. године) у Видинској улици, данас улици Џорџа Вашингтона 19. У горњем левом углу кула са обновљеним сатом.

Figure 2. The headquarters of the Serbian Medical Society since 1990 (the building of the former hospital of the District and Town of Belgrade, built in 1868) at the former Vidinska street, nowadays Džordža Vašingtona 19. In the upper left corner is the photo of the clock tower.

* * *

Актуелна пандемија која улази у трећу годину задала је тежак ударац Српском лекарском друштву. Па ипак, Друштво у 151. годину улази у добром стању. Верујемо да будућност Српском лекарском друштву гарантују његово верно чланство, његових 65 специјалистичких секција које покривају све области и гране медицине, 56 подружница широм Србије, бројни активности и интерсекцијски одбори, Академија медицинских наука Српског лекарског друштва, *Српски архив за целокујно лекарство*, *Стоматолошки иласник*, и још око 20 часописа које издају Друштво лекара Војводине СЛД, Друштво лекара Косова и Метохије СЛД-а, подружнице и секције, изврстан музеј са сталном музејском поставком и више стотина акредитованих едукативних и научних програма које друштво држи сваке године, почев од редовних састанака, радионица, преко симпозијума, научних састанака и конгреса који су по правилу са међународним учешћем (Слика 2).

Припадници старијих генерација „активиста“ Српског лекарског друштва остају у нади да нове

генерације чланова Српског лекарског друштва неће изневерити и разочарати др Владана Ђорђевића и његове колеге осниваче, али и ни безбројне предане и вредне „раднике“ који су током 150 година, без икаквог личног интереса, у Друштву и за Друштво предано радили, за њега се борили и жртвовали на начине који су у постојећим околностима били могући, а које су сматрали најбољим и за Друштво најкориснијим.

VIVAT, CRESCAT,
FLOREAT SOCIETAS MEDICORUM SERBORUM.

Сукоб интереса: Не постоји.

Председник Српског лекарског друштва
Академик проф. емеритус др Радоје Чоловић
Универзитет у Београду, Медицински факултет,
Београд, Србија
Српска академија наука и уметности, Београд,
Србија
E-mail: r.b.colovic@gmail.com

ЛИТЕРАТУРА

1. 150 година Српског лекарског друштва (ур. Р. Чоловић). Београд: Српско лекарско друштво, 2022.
2. Архива Српског лекарског друштва

150 Years of the Serbian Medical Society

Academician Prof. Radoje Čolović, the President of the Serbian Medical Society

May 4, 2022 marks the 150th anniversary of the founding of the Serbian Medical Society. For a nation, unlike ours, that has lived in peace for centuries, it would be an event of exceptional national significance and a reason for pride and satisfaction. In the context of difficult history of our people, which has lasted for centuries, such an event is incomparably more important. With such endurance and success, the Serbian Medical Society has become one of the oldest and most valuable institutions of our people and our state. It was founded on April 22, according to the Julian calendar (May 4, according to the Gregorian calendar) in 1872, during a century in which, after the failed First Serbian Uprising, the Serbs fought in the Second Uprising to become a vassal principality within the Ottoman Empire, and succeeded – not merely using weapons, but also with wisdom and patience.

Upon triumphing, its newly forming wisdom and its people first started to dream of full independence, and henceforth of the restoration of the Serbian state within its historical borders. Today, it is difficult to imagine the foresight and courage of the Serbian doctors to establish the Serbian Medical Society at a time when Serbia had only 63 doctors, seven of whom were “masters of surgery” (medical assistants) and one dentist, all that at time when doctors of Serbian origin could be counted on the fingers of one hand. The Serbian Medical Society was founded soon after, or even before, medical associations in some advanced European countries for which the tragic history of the Serbian people was something they could hardly believe.

Keywords: Serbian Medical Society; 150th Anniversary; modern Serbian medicine